

PLA DE
convivència

FECIB
Col·legi Sant Josep
Maó

ÍNDEX

<i>Introducció</i>	2
1. <i>Característiques i entorn del centre educatiu</i>	3
2. <i>Objectius que es pretenen aconseguir amb el desplegament dels plans a fi d'assolir la finalitat general de millorar la convivència als centres educatius</i>	11
3. <i>Propostes de formació per a tota la comunitat educativa, adreçades a la prevenció i la gestió positiva dels conflictes</i>	14
4. <i>Accions previstes per a la consecució dels objectius proposats: persones responsables d'aquestes accions, línies d'actuació i metodologia, aspectes organitzatius, desenvolupament d'activitats, temporització, mitjans, materials etc.</i>	14
5. <i>Procediments específics d'actuació per prevenir i gestionar conflictes</i>	17
6. <i>Mesures adoptades en el centre en relació a la detecció, comunicació i actuacions per a alumnes transsexuals i transgènere</i>	19
7. <i>Mesures de prevenció, detecció i intervenció davant possibles casos de discriminació, assetjament escolar, violència de gènere o maltractament infantil per identitat de gènere</i>	20
8. <i>Protocol d'actuació davant un possible assetjament escolar</i>	21
9. <i>Altres qüestions: La Figura del Policia Tutor i l' Educació i Seguretat viàries</i> ...	25
10. <i>Seguiment i avaluació del Pla de Convivència</i>	26

Introducció

El Pla de Convivència és un conjunt d'estratègies i pautes d'actuació adreçades a la comunitat educativa per fomentar la convivència escolar positiva i el desenvolupament personal i social dels membres que la formen i que respon al compliment de la legislació vigent. Així mateix, aquest pla també procura maneres per promoure conductes prosocials i estratègies per a la resolució positiva de conflictes. Aquestes estratègies s'han d'elaborar des d'una mirada positiva envers els conflictes, cercant el benestar de tots els membres de la comunitat.

Entenem que la base de la tasca educativa a l'escola són els vincles i la convivència entre les persones: alumnes, mestres, famílies i la comunitat escolar. Aleshores, és important definir i treballar perquè el dia a dia contribueixi a que les persones ens sentim part de la comunitat i reconegudes dins d'ella; que tinguem espais, temps i estratègies de comunicació i relació definides i efectives; que la manera d'ensenyar i aprendre sigui participativa i ajustada a les característiques de qui som; que disposem d'un ambient que ens sigui agradable, és a dir, que l'escola sigui habitable i confortable perquè també generi benestar.

Des d'aquest punt de vista, l'escola és tot un dispositiu complex d'espais, de temps, de relacions, de maneres d'organitzar-nos, de vincles, de formes de comunicar-nos... que condicionen directament la convivència a l'escola, i també els aprenentatges i el desenvolupament de les persones. Com més conscients siguem dels factors que faciliten la convivència, més estratègies podrem activar per procurar que sigui el més positiva possible. Al mateix temps, també caldrà disposar d'estratègies eficaces per resoldre els conflictes que també seran necessaris per créixer.

Aquest pla de convivència pretén ser fruit d'una reflexió consensuada sobre quines estratègies hem de posar en marxa per millorar i mantenir un bon clima de convivència a la nostra escola, on tots ens puguem sentir alhora còmodes, integrats, respectats i implicats en aquesta tasca.

Per tal que sigui un document dinàmic i que pugui modificar-se per respondre millor als seus objectius, es crearà una Comissió de Convivència que estarà formada per les següents persones:

- Director: Neus Ferrá Hernández
- Cap d'estudis: Juanlu Carretero Mercadal inf.prim i Maite Marqués Gornés ESO
- Orientadora: Soledat Mulero Alzina
- Un professor (Elegit pel Claustre): Dunia De la Fuente Gomila
- Administració i serveis (formi part del Consell Escolar): Maria José Rueda.
- Un pare/mare del centre (formi part del Consell Escolar): Josep Truyol
- Alumne del centre (formi part del Consell escolar): Antoni Jaime Roca

1. Característiques i entorn del centre educatiu

a) Descripció de les característiques del centre i de l'entorn que sigui rellevant per a l'elaboració del pla de convivència

El col·legi Sant Josep és una escola concertada de Maó. Els alumnes cursen des d'educació infantil (P-3) fins a 4t d'ESO.

Maó és una ciutat de més de 27.000 habitants. Des de fa uns anys, ens trobem a nivell de tota l'illa, i també Maó, una nova realitat als centres:

- Augment de la diversitat dins les aules, la qual cosa fa molt més complicada la tasca dels mestres d'atendre als alumnes respectant la seva individualitat.
- Augment de conflictivitat. Alumnes que tenen manca de normes i suport familiar.
- Arribada d'immigrants (amb fills en edat escolar obligatòria).
- Aquests fillets, sud-americans en la seva majoria però no exclusivament, es troben

amb una llengua, la catalana, que no dominen, costums diferents, procés de dol per l'abandonament de casa seva i molts amics i coneguts i en molts casos retrobament familiar, situació que cal reajustar i porta un temps. Això sense contar amb les diferències físiques.

A més, al nostre cas concret, ens trobem amb unes ràtios altes: (excepte a ESO) que ens desborden i dificulten l'atenció específica a aquest alumnat, donada la manca de recursos

humans de què disposem per treballar aquests aspectes.

En resum, de cada dia hi ha una major diversitat a les aules, els mestres van més desbordats i hi ha més dificultats de convivència, la qual cosa es tradueix a nivell de carrer. Per això cal fer un programa específic per abordar aquest tema.

Educació Infantil	Educació Primària	ESO
4t EI: 20	1r: 25	1r: 27
5è EI: 24	2n: 24	2n: 24
6è EI: 15	3r: 25	3r: 25
	4t: 25	4t: 17
	5è: 25	
	6è: 25	

b) Estudi o valoració de la convivència al centre, amb la identificació i l'anàlisi dels aspectes que afavoreixen o dificulten la convivència

Socialment predomina la concepció tradicional del conflicte que ve associada a quelcom de negatiu, no desitjable, sinònim de violència; en conseqüència, com alguna cosa que convé corregir i especialment evitar. Sovint es pot confondre el conflicte com un estat natural de la persona amb alguna de les seves respostes (violència, agressivitat.). En aquest document quan parlem de conflicte ens referim a la concepció següent:

Davant la visió negativa i pessimista del conflicte volem desenvolupar una visió positiva i optimista que, en primer lloc, el situï com allò que realment és: un procés natural, necessari i potencialment positiu per a les persones i per als grups socials. En altres paraules, el conflicte és consubstancial a la vida. Sempre que hi ha vida hi ha conflicte i, a més, no té per què ser necessàriament negatiu. En moltes ocasions aquesta valoració dependrà fonamentalment de la forma com l'encarem i no tant del conflicte en si mateix.

(Xesús R. Jares. Vigo 2002)

El concepte de conflicte, les causes i conseqüències dels mateixos varien segons l'edat dels alumnes i com a l'escola tenim alumnes de diferents etapes educatives: Infantil Primària i Secundària Obligatoria, creiem convenient especificar-ho per a cada edat:

Educació infantil (3-6)

A l'etapa d'Infantil, el que més es produeix són petits conflictes deguts a una manca d'adquisició d'hàbits (esperar el torn de paraula, interrompre una explicació, desordre en el material i casillers (p-5), manca d'ordre per fer files, etc, que amb els anys es solen solventar en la majoria de casos.

A l'aula podem veure algun alumne que distorsiona el funcionament del grup, però sol tractar-se d'alumnes que tenen algun problema específic personal o familiar i es mira de solventar parlant amb la família o derivant-lo a algun servei especialitzat.

Quant a l'hora de pati, els conflictes solen donar-se per compartir material i les mestres de guàrdia són les encarregades de gestionar-los .

Educació primària (6-12)

En el nostre centre els conflictes que es produeixen amb major freqüència en l'etapa de primària són els deguts a una manca d'adquisició d'hàbits (esperar el torn de paraula, interrompre una explicació, desordre en el material i casillers, manca d'ordre per fer files, etc), que amb els anys es solen solventar en la majoria de casos.

La majoria de conflictes dins l'aula solen ser deguts a oblit com no portar el material necessari, etc. Quan es crida l'atenció de l'alumne, sol millorar en aquest aspecte, si bé algun cas molt concret manté aquestes conductes (sol coincidir amb famílies que són també desorganitzades).

Quant a l'hora de pati, el que més es repeteix són les faltes de respecte a companys (algun insult) i les discussions i baralles (sobretot amb els més petits). Puntualment hi ha hagut algun cas de aïllament d'algun alumne, per part de la gran majoria del grup aula, però de moment no ens hem trobat mai que ho hagin fet per tema racial, sinó més per característiques de la personalitat de l'alumne en qüestió.

Educació secundària obligatòria (12-16)

En el nostre centre els conflictes que es produeixen amb major freqüència en l'etapa de secundària obligatòria són els deguts a un mal comportament dins classe, des de interrupcions de les explicacions del professor per part d'alguns alumnes perquè xerren amb el company, fins a faltes més greus. Aquest mal comportament està molt relacionat amb el fracàs escolar, o sigui que els alumnes que tenen un pitjor comportament són normalment aquells que ja han repetit alguna vegada i/o "passen" de tot.

En altres ocasions els conflictes són deguts a l'incompliment de les normes (exemple menjar llaminadures dins classe, no portar el material necessari, etc.). Tot això provoca actituds provocatives i faltes de respecte als professors, als quals alguns alumnes planten cara i contesten malament cercant a vegades l'enfrontament expressament.

També hi ha freqüentment faltes de respecte als altres companys sobre tot als que estan fora del seu grupet (hi ha els grups aula i dintre de l'aula hi ha subgrups), manifestades principalment amb insults, ridiculitzant a l'altre, fins i tot s'ha arribat alguna vegada a la violència física, això principalment en els patis, a on els conflictes poden sorgir també quan juguen a bàsquet o futbol, fins i tot entre alumnes de diferents cursos.

Finalment hi ha hagut algun cas de aïllament d'algun alumne, per part de la gran majoria del grup aula, això ha estat per causes diferents, per exemple pot ser per el caràcter o per el físic de l'alumne en qüestió, que no s'adapten als cànons que els nostres adolescents consideren normals.

c) Estudi i valoració del tractament de la igualtat entre ambdós sexes i situacions de violència per qüestió de gènere.

Entenem la coeducació com un aspecte primordial a treballar diàriament dins el nostre centre. Els problemes que hi pugui haver al respecte són pocs i puntuals, no obstant això, dins el pla d'acció tutorial es plantegen mesures per tal de fer efectiva la igualtat entre els dos sexes.

d) Respostes que el centre dóna a les situacions de conflicte.

Grau d'implicació i participació dels professors, dels alumnes i de les famílies en la resolució dels conflictes.

El que volem ressaltar en aquest punt no són quines respostes punitives dóna el centre en cas que s'infringeixi alguna norma que perjudiqui la convivència del centre, ja que això queda recollit a les Normes de Convivència, sinó més bé quina organització de centre intentem mantenir per tal que hi hagi una bona convivència i prevenir el conflicte.

Desglossarem les nostres actuacions a diferents nivell i més endavant farem una reflexió de quins aspectes s'haurien de millorar o recordar.

A nivell de clima de centre i d'aula:

Espais físics. Considerem que tenir un espai físic adequat, on els alumnes, professors i personal no docent passen gran part del dia, és important per tal que el clima sigui agradable. Mantenir el centre net entre tots, amb una decoració que ens faci sentir que és el "nostre centre", il·luminat, amb una mobiliari adequat i bons equipaments, pot fer que l'ambient sigui més agradable. Veure un lloc, que sents com a propi, net i cuidat ajuda a que participis d'aquest manteniment.

La neteja de les aules la fan un grup d'alumnes responsables cada dia (a partir de 1r de Primària). Es fa als darrers minuts de la darrera hora de classe i el professor que els té els ho ha de recordar. També hi ha dues persones del personal no docent que fan aquesta tasca i s'ocupen de la neteja de la resta del centre.

La decoració de les aules la fa normalment el professors amb el material que troba i amb les feines que fan els alumnes. Quant majors són els alumnes més podem implicar-se en aquesta tasca. Tant a primària com secundària disposem de tres panells per aula, un amb la informació per als alumnes, una altra de pastoral i un tercer, especialment a secundària per al grup que el posa al seu gust. A primària el gestionen més els professors. Quant a la decoració dels passadissos estan molt buits, excepte alguna zona en què algun grup-classe treu murals fets seus i els pengen. No passa això a l'època nadalenca que es fa una ornamentació de tota l'escola on hi participa tothom.

El pati sol estar pintat per dibuixos que fan els alumnes d'ESO juntament amb la professora de plàstica. Prest caldrà renovar alguna zona. És important que es segueixi fent ja que se els alumnes veuen que les parets les han pintades ells, les cuiden més.

S'està invertint molt en la millora de la infraestructura del centre i equipament del centre. El que queda per fer està reflectit a la Memòria.

Estructura de funcionament clara. Saber què pots fer, on, quan i perquè, ajuda a tenir clares unes normes i a autoregular el propi comportament. (per exemple: quan podem fer fotocòpies, permisos, horari de menjador, secretaria, etc.). Si estan clares i algú no les respecta és molt fàcil que qualsevol igual li recordi i les faci respectar, amb la qual cosa ja no hi han d'intervenir altres persones i s'eviten conflictes i càstigs que després poden considerar-se injusts, etc.

Comunicació interna: disposar de vies de comunicació ajuda a que les persones resolguin els seus assumptes per aquesta via (xerrar amb el tutor o un altra adult, bústies de queixes i propostes, moments i llocs adequats per parlar, etc.) i no d'altres que puguin afectar la convivència (xerrar per darrera, amb crítica destructiva, per mitjà d'altres persones, etc.).

Potenciem el sentit de pertinença: Sentir-se membre d'un grup ajuda a que es tengui cura del lloc (no només físic al que es pertany) i a identificar-se amb el col·lectiu, ajudant a implicar-se en les tasques de manteniment i millora a tot nivell. La celebració de festes on tothom pugui participar, realitzar diferents tipus d'activitats tant al centre com fora del mateix (excursions, dinars, etc.) ajuda en aquest sentit.

A nivell de centre / d'aula

Mesures organitzatives: Entenem que l'organització de centre ajuda al clima d'aula. Adaptar-se al nivell i necessitats dels alumnes fa que es sentin millor i que no distorsionin el bon funcionament de la classe. Per aquesta raó adoptem mesures com:

- Els **suports fora de l'aula** per a alumnes amb un desnivell important o per ajudar-los amb aspectes concrets dels seus aprenentatges
- **Coordinació del professorat.** La bona comunicació entre el professorat ajuda a conèixer a l'alumne a diferents nivells i a poder canviar d'estratègia d'actuació si

sabem que alguna de concreta li funciona a algun company. Conèixer als alumnes pot ajudar a evitar situacions conflictives.

Mesures curriculars. Tenir una organització dels continguts clara, progressiva i flexible; unes rutines i horaris; oferir activitats variades; l'ús de diferents metodologies i materials; fer les adaptacions curriculars que calguin i afavorir la interacció entre iguals.

Normes de convivència. No es tracta només de tenir-les per escrit sinó d'aplicar-les amb criteris el més similars que sigui possible. L'elaboració consuada de les mateixes (poques i clares) i tenir clars tothom (també els alumnes) els protocols d'actuació.

Participació de l'alumnat: El fet que els alumnes es sentin escoltats i com a membres actius i respectats de la comunitat educativa ajuda que s'impliquin i lluitin pel bé del centre (i no en contra d'aquest i de l'autoritat com els passa a molts adolescents). D'aquí la importància de poder-se reunir en assemblees (a les hores de tutoria), de donar-los responsabilitats (delegats, encarregar-se de tasques concretes, etc.).

A nivell de professorat:

Potser aquest punt és el més difícil de controlar, ja que la feina que cada professor pugui fer pel bon funcionament de la convivència del centre depèn en gran part de la seva personalitat, capacitat de lideratge, coherència en les seves actuacions, experiència, ganes d'aprendre i millorar en la seva tasca, puntualitat, nivell de preparació de les classes, correcció en el tracte, formació, expectatives sobre l'alumnat, el currículum ocult (que ensenyem realment), les dinàmiques relacionals professors alumnes, etc.

Pel que fa a l'aspecte més personal, poc es pot incidir, potser el que més es pot fer és crear un bon clima de feina i de relació personal per tal que es pugui parlar d'aquestes coses sense que la persona s'ofengui.

Quant a la formació, si es pot proposar algun curs a nivell de centre on es formem tots i ho vegem com a una tasca comú i ens ajudi a implicar-nos a tots.

Les reunions de coordinació i d'etapa poden ajudar a canviar les expectatives sobre l'alumnat, ja que els professors poden descobrir que un alumne, de qui no esperaven massa, té capacitats o millor comportament a altres àrees i això pot motivar a que en canviï la seva visió d'ell/a.

A nivell de famílies:

La comunitat educativa no només està formada pels professors i personal no docent, sinó també per altres serveis. Així i tot no ens podem quedar aquí, ja que no només s'educa des de la comunitat educativa sinó des de tot àmbit social i de comunicació.

Hem de ser conscients que no ho podem aclarir tot des de l'escola i que hi ha uns Serveis Socials, Comunitaris i Especialitzats que ens poden ajudar a dur a terme la nostra tasca, per la qual cosa ens hem de conèixer i fer l'esforç de treballar-hi conjuntament.

Pel que fa als serveis externs, l'escola manté relació amb els Serveis Socials de l'Ajuntament i EOEP a través de l'orientadora i els tutors mantenen algun tipus de coordinació amb serveis especialitzats que treballen amb els seus alumnes (sempre i quan els pares donin a conèixer l'existència dels mateixos: logopèdia, psicòleg, etc.) arribant a fer informes, a vegades en col·laboració de l'orientadora, per fer el seguiment de l'evolució de l'alumnat.

2. Objectius que es pretenen aconseguir amb el desplegament dels plans a fi d'assolir la finalitat general de millorar la convivència als centres educatius

Els objectius que ens proposem tot seguit són molt generals i mals d'aconseguir, però no per això hem de deixar de tenir clar quins són els nostres objectius i cap a on volem anar. Potser és difícil aconseguir-los totalment o fins i tot esbrinar fins a quin punt els anem aconseguint. L'única cosa que volem tenir clara és que aquests han de ser la guia del nostre camí.

a) Aconseguir la integració efectiva de tots els membres de la comunitat educativa.

Aquest ha de ser l'objectiu principal, ja que l'agent de la nostra tasca són els alumnes. Ells passen per unes etapes de la seva vida molt boniques, però alhora delicades, en la que s'estan formant els futurs homes i dones.

Aconseguir arribar a ells, donar-los una educació integral, tant acadèmica com personal i social és la garantia de que tindrem futures persones capaces de conviure en una societat cada cop més complexa i plural.

Per això cal que tots es sentin integrats i part d'un projecte amb el qual es puguin identificar, sentir-se participants i respectats, alhora que puguin sentir i reconèixer que hi ha altres persones com ells que també tenen els mateixos drets i deures i que mereixen el seu respecte, ajuda i comprensió.

b) Promoure la participació dels alumnes i de les famílies

Per aconseguir el nostre primer i principal objectiu som conscients que no podem fer-ho sols. L'escola és col·laboradora de la gran tasca educativa, però no és l'únic agent implicat. Si les famílies no comparteixen el nostre projecte educatiu i treballen en el mateix sentit des de casa, difícilment arribarem a l'alumnat. És més, això podria confondre als alumnes quan rebessin missatges contradictoris.

c) Impulsar les relacions positives entre els membres de la comunitat educativa

Per bé que fem la nostra tasca com a professors, pares i personal no docent, no podem fer-la per lliure, és necessari l'esforç comú, la nostra comunicació coordinada. Per això és i igualment necessari que ens trobem moments i espais per millorar les nostres relacions i sentir que tots treballem en un projecte compartit.

d) Prevenir els conflictes i, si se'n produeixen, facilitar-ne la gestió positiva

Creiem que en tot moment ha quedat clar que la nostra manera de treballar no ha de ser només la de gestionar bé els conflictes sinó la de posar les condicions físiques i organitzatives per tal de prevenir-los. Amb això no volem dir que els volem evitar a tota costa, com si fossin alguna cosa dolenta, però hem de reconèixer que és més agradable viure sense ells.

Així i tot, els conflictes són necessaris a l'escola, perquè els alumnes els trobaran fora d'ella i els han d'aprendre a gestionar i sofrir. Per això, davant l'aparició de qualsevol conflicte hem de procurar que ens serveixi per aprendre a gestionar-lo o per fer patent que algun aspecte de l'escola no funciona i que cal adaptar-lo a la realitat que tenim.

e) Prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual

La millor prevenció és la coeducació que té com a objectiu promoure una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats entre al·lots i al·lotes, entre homes i dones.

La coeducació cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere, la integració explícita de la perspectiva de gènere als continguts d'aprenentatge i el respecte per la diversitat de l'alumnat.

La coeducació i el respecte per la diversitat de les diferents opcions sexuals de les persones són elements cabdals per treballar en el respecte i la igualtat.

Propostes d'actuació al centre:

- Sensibilitzar la comunitat educativa en la necessitat del treball en la coeducació i en la prevenció de la violència masclista.
- Incorporar la coeducació i la prevenció de la violència masclista al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- Promoure la representació paritària en els càrrecs de responsabilitat i representació del centre.
- Incorporar en el Pla d'Acció Tutorial la reflexió i participació en els esdeveniments i jornades que són referents coeducatius (la diada internacional contra la violència envers les dones, la diada internacional de la dona, entre d'altres).
- Potenciar una orientació professional no estereotipada per raons de gènere.
- Incloure activitats al respecte.
- Reconèixer la problemàtica de la violència de gènere com una realitat que està patint l'alumnat i no només com un problema del món dels adults.
- Parlar obertament amb el professorat, famílies, sobre els conflictes relacionats amb la violència masclista, tant dels casos directes que es viuen al centre com dels que passen fora d'ell.
- Potenciar que l'alumnat conegui i participi en les activitats que promouen les entitats culturals, esportives i de lleure de l'entorn en aquests temes.

3. Propostes de formació per a tota la comunitat educativa, adreçades a la prevenció i la gestió positiva dels conflictes

El Pla de Convivència és un document obert. Obert a canvis i a la introducció de noves idees. Per això es fa necessari que el professorat es formi en metodologies i intervencions per a la resolució de conflictes i en la millor manera d'optimitzar els recursos personals i del centre per aconseguir una bona convivència. La realització de cursos i les xerrades amb persones qualificades en la resolució de conflictes ens pot donar eines i recursos per millorar dia a dia en la nostra tasca.

Per això cada any es proposa al Claustre fer formació relacionada amb l'Educació Emocional.

Per un altre banda, en els alumnes durant el curs se'ls hi va fent xerrades sobre educació emocional i altres inquietuds relacionades amb la convivència.

4. Accions previstes per a la consecució dels objectius proposats: persones responsables d'aquestes accions, línies d'actuació i metodologia, aspectes organitzatius, desenvolupament d'activitats, temporització, mitjans, materials etc.

a) Aconseguir la integració efectiva de tot l'alumnat.

Per tal d'aconseguir aquest objectiu, disposem de diferents estratègies i programes:

- Programa d'Integració d'Alumnes amb Necessitats Educatives
- Especials.
- Programa de Suport Educatiu.
- Programa de Compensatòria.
- Programa d'Acolliment Lingüístic i Cultural.
- Programa d'Acció Tutorial.
- Aquests programes són avaluats anualment a la Memòria i es fan propostes de millora que queden recollides a la Programació General Anual (PGA) del curs vinent.

Hem de dir també que, a més dels programes de suport acadèmic i lingüístic pels diferents

col·lectius, ens esforcem a fer diferents tipus de sortides i activitats per tal que els alumnes i professors es puguin conèixer a diferents ambients i relacionar-se millor: sortides del centre, convivències, acampades, viatge de final de curs, etc. Totes aquestes activitats estan programades a la PGA i també s'avaluen anualment.

b) Promoure la implicació de les famílies.

Si es veu factible i més endavant (final de curs), es podria organitzar alguna sortida o activitat durant el curs amb professors, personal no docent, pares i alumnes. Es podria fer un dissabte i que l'assistència fos voluntària.

Organitzar excursions i visites culturals des de l'APIMA, on puguin participar les famílies de l'escola. Es podria començar fent-ne una aquest curs i de cara als propers anys augmentar el número si l'activitat tingués bona acollida. Amb això aconseguiríem que els pares s'identifiquessin més amb l'escola, que participin en activitats comunes pares i fills.

Mirar d'implicar a més pares en el muntatge del Betlem Vivent, de moment només solen participar els delegats. A l'hora de recollir s'impliquen més persones, però sempre solen ser els mateixos. Donar difusió a la informació de les activitats de l'APIMA, potser a través de la revista o fulletó informatiu trimestral o anual. Conèixer les tasques i suport que dóna aquest col·lectiu a l'escola ajudaria a que més pares s'impliquessin.

c) Impulsar les relacions entre tots els membres de la CE

Les relacions entre el personal docent i no docent es fa especialment a través de dinars o sopars (almenys per Nadal, Sant Josep, amb l'APIMA i final de curs). Potser podríem repensar com s'organitza o fer alguna activitat que ajudi a relacionar-nos més, ja que solem seure cada col·lectius una mica separat (per etapes i tipus de feina). Per Nadal vam fer l'amic invisible i no va anar malament. Potser en podríem organitzar alguna on poguéssim portar les nostres famílies.

Pel que fa a la relació entre professors, a més d'afegir alguna sortida, només queda dir que seria bo potenciar el treball per equips i comissions, per tal que la gent, a més de relacionar-se i treballar amb companys d'altres etapes, pugui comprendre millora la feina que fan altres companys i es senti més implicada en el bon funcionament del centre. Per aconseguir-ho és imprescindible que es prenguin mesures organitzatives que garanteixin temps i espais adequats per poder dur a terme aquestes tasques i per poder-les exposar i compartir amb la resta de companys.

d) Prevenir els conflictes i, si n'és el cas, la gestió positiva d'aquests.

Les estratègies que utilitzarem per prevenir els conflictes estan desenvolupades al proper punt.

Quant a la gestió positiva d'aquests, la tasca varia segons les etapes:

- **A l'Educació Infantil:** Es mira de resoldre cada conflicte en el moment que es produeix.
- **A l'Educació Primària:** disposem d'una hora setmanal de tutoria per comentar conflictes i fer altres activitats programades (que en cas de conflicte passen a segon terme): En cas que hi hagi un conflicte que necessiti intervenció immediata s'aprofita l'hora de classe que es pot.
- **A l'Educació Secundària Obligatòria** disposem d'uns minuts a l'inici de l'hora de la tutoria per comentar conflictes i en cas que hi hagi un conflicte que necessiti intervenció immediata s'aprofita l'hora de classe que es pot. També disposen d'una hora de tutoria mensual per parlar de temes que afecten al grup i per fer activitats preparades per la tutora i orientadora per treballar aspectes personals o grupals que li calguin al grup. Els alumnes poden anar a parlar amb l'orientadora a l'hora de tutoria o, puntualment a altres hores si és necessari, per parlar de conflictes que els afectin.

Si el claustre ho veu necessari, es pot proposar fer equips de mediació, per la qual cosa ens caldria formació tant a professorat com a alumnes.

En trets els casos s'intenta que el conflicte es resolgui amb el diàleg, disculpant-se, que sàpiguen perquè han actuat malament, com evitar-ho una propera vegada, etc.

5. Procediments específics d'actuació per prevenir i gestionar conflictes

Ja hem explicat al llarg del document que la filosofia del nostre centre és la de treballar la prevenció del conflicte i de quina manera ho portàvem a terme. En aquest punt només especificarem, seguint l'estructura d'abans, quins aspectes s'han de reforçar.

A nivell de clima de centre i d'aula:

- **Espais físics.** S'ha de seguir invertint en les infraestructures del centre i renovar part de les pintures de les parets del pati. Proposem que s'organitzi la decoració dels passadissos per tal de que els alumnes ho sentim com quelcom seu.
- **Estructura de funcionament clara.** Encara que estigui clara l'estructura de funcionament, és necessari que es segueixi insistint en el tema a nivell de tutories, tant a Primària com a ESO.
- **Comunicació interna:** Per facilitar la comunicació interna, a més d'utilitzar les hores de tutoria, com ja s'està fent, podríem posar bústies de suggerències a les aules i a la sala de professors, com una altra via per fer arribar les idees i propostes de millora.
- **Potenciem el sentit de pertinença:** Ja fem festes per potenciar el sentit de pertinença, però les donem organitzades. Es podria aprofitar les tutories per preparar-les, implicant més així a l'alumnat.

A nivell de centre / d'aula:

- **Mesures organitzatives:** Seguir potenciant els reforços i augmentar les hores d'aula d'acollida de Primària, així com implantar-la a ESO.
- **Mesures curriculars.** Seguir potenciant les diferents metodologies a totes les etapes educatives i ampliar els treballs interdisciplinaris a l'ESO.
- **Normes de convivència.** Seguir treballant les normes de convivència a tutoria i fer propostes de modificació d'aquestes a partir de les suggerències dels alumnes (sempre i quan siguin factibles).
- **Participació de l'alumnat:** Seguir impulsant la participació dels

alumnes amb els aspectes que ja hem esmentat.

A nivell de secundària, aquest any iniciem una nova normativa referent a l'assistència als exàmens. Es detalla a continuació:

NORMATIVA DE RECUPERACIÓ D'EXÀMENS

- **Tipus de justificació vàlida** (els mateixos motius que apareixen a GestIB):
 - Malaltia de l'alumnat --> s'afegeix la premissa que han d'aportar un justificant metge o algun tipus de documentació que demostrï que ha assistit o contactat amb el centre de salut.
 - Cita amb el pediatra o especialista.
 - Mort o malaltia greu d'un familiar.
 - Tramitació de documents oficials, presentació a proves o exàmens, citacions judicials.
- **Dies de pluja:** Aquests dies és habitual que els alumnes arribin tard per dificultats en el trànsit, etc. D'aquesta manera, si coincidís que l'examen és a les 8 del matí, es valoraria fer-li a una altra hora dins el mateix dia.
- **Viatges puntuals o esportius:** no es repeteix l'examen ni es canvia la seva data, s'acumula matèria.

Seguint aquest criteri, quan hi ha una falta d'assistència no justificada, a l'alumne no se li repeteix l'examen el proper dia d'assistència al centre, ni se li avança uns dies, sinó que en el proper examen de l'assignatura en qüestió, se li acumulen els dos temes. Per exemple: si falles a l'examen del tema 1 de català, el dia de l'examen del tema 2 s'avalua d'ambdós temes. No es deixa en cap cas a un alumne sense la possibilitat de ser avaluat.

A nivell de professorat i personal no docent:

Les mesures per millorar la seva formació en aquests temes i les relacions interpersonals ja estan recollides a altres punts.

6. Mesures adoptades en el centre en relació a la detecció, comunicació i actuacions per a alumnes transsexuals i transgènere

La identitat de gènere és la percepció que una persona té sobre si mateix del fet de sentir-se home, dona, una barreja o cap dels dos casos. És a dir, és l'auto identificació que cada persona fa de si mateixa. Les identitats de gènere poden ser iguals o diferents del sexe que s'assigna en néixer (sexe biològic o d'assignació). Encara que la majoria de les persones desenvolupen una identitat de gènere d'acord amb el sexe d'assignació, per a algunes altres la seva identitat de gènere és diferent del seu sexe d'assignació.

La identitat de gènere es construeix al llarg de la vida i es configura mitjançant l'autoconcepte i la percepció de les persones de l'entorn, i pot ser ja estable al voltant de la primera infància. Per tant, és possible que en aquesta etapa pugui donar-se una identitat diferent del sexe d'assignació, que fins i tot pugui arribar a produir un malestar profund i un rebuig del propi cos. La realitat dels i les menors trans forma part de la diversitat de l'ésser humà, encara que no sempre és visibilitzada, compresa, valorada i integrada a causa d'obstacles de diferent natura que connecten amb un sistema de creences profundament sexistes i transfòbiques.

El sistema educatiu, integrant l'educació en la diversitat, no hauria d'obviar l'orientació afectiva sexual i la identitat de gènere com un recurs transformador i imprescindible en la

transmissió dels valors d'igualtat, pluralitat, diversitat i respecte cap a l'ésser humà. És per aquest motiu que en el cas que tinguéssim un alumne/a trans al centre, procurariem tenir tota una sèrie de recomanacions i seguiríem el protocol (http://weib.caib.es/Documentacio/protocol_trans/protocol_trans.pdf) que la Conselleria d'Educació i Universitat ha elaborat per aquest efecte.

En podem ser un exemple:

- Respectar el nom sentit pel qual l'infant es vol identificar
- Adequant la documentació administrativa del centre (llistes, informes d'avaluació, etc.)
- Respectant la llibertat en l'ús de la vestimenta amb la qual l'alumne o alumna, per raó del seu gènere, s'identifica.
- Evitant dur a terme al centre activitats diferenciades per sexe.
- Garantint que els alumnes trans tinguin accés als banys i vestidors que els correspongui d'acord amb la seva identitat de gènere.

És important que es facin també actuacions de sensibilització, assessorament i formació dirigides a la comunitat educativa. Tant actuacions dirigides a l'alumnat com poden ser sessions d'informació i sensibilització sobre diversitat afectiva sexual i de gènere, amb especial atenció al reconeixement i la normalització de la realitat trans; incloent-hi activitats d'autoconeixement, coneixement mutu, empatia, estima i comunicació per afavorir la cohesió del grup.

Així mateix, caldria fer algun tipus de formació dirigida a l'equip docent i les famílies, fent especial èmfasi en el coneixement de la realitat trans. Per al desenvolupament d'aquestes actuacions el centre docent pot comptar amb l'assessorament dels centres de professorat (CEP), de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, el Servei d'Atenció a la Diversitat, el Departament d'Inspecció Educativa i d'altres institucions.

7. Mesures de prevenció, detecció i intervenció davant possibles casos de discriminació, assetjament escolar, violència de gènere o maltractament infantil per identitat de gènere

De la mateixa manera que en l'apartat anterior, el centre prendrà mesures de prevenció, detecció i intervenció davant possibles casos de discriminació, assetjament escolar, violència de gènere o maltractament infantil. Tenint ben clar que volem ser una escola acollidora i inclusiva, hem de fer un esforç per prevenir i intervenir davant les conductes d'aquestes característiques.

Especialment en el cas d'un possible assetjament escolar l'escola activa un protocol (1) ajustat a la nostra realitat i elaborat seguint les instruccions de la conselleria d'Educació i Universitat

Per altra banda, si es detectés algun tipus de maltractament infantil (físic o emocional), s'ha d'informar l'equip directiu i aquest té l'obligació de valorar-ho i notificar-ho. Amb aquest propòsit disposem d'una guia a partir de la qual es poden esbrinar els indicadors de maltractament recollits en el full de detecció i notificació del Registre Unificat de Maltractament Infantil de les Illes Balears (RUMI) i tramitar l'informe a la Direcció General de Menors i famílies, de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació.

A partir d'aquí s'activa un procés que depèn del Servei de Família del Consell Insular de Menorca, amb el qual és necessària una estreta col·laboració.

En els casos que ens ha passat aquesta situació tan difícil ha resultat de vital importància l'assessorament i acompanyament dels Serveis Socials Municipals (EMIF) i del Servei de Família del Consell Insular de Menorca. La col·laboració i el treball en xarxa amb aquestes entitats és primordial per al benestar dels nostres filllets i filletes. Tots som els responsables de vetllar per la seva seguretat física i emocional. (1.Veure apartat 8)

8. Protocol d'actuació davant un possible assetjament escolar

El Protocol de prevenció, detecció i intervenció en casos d'assetjament escolar és un document que defineix aquest tipus de casos i marca les pautes a seguir per tal que estiguem preparats per actuar i no esperar a que sorgeixi el problema i per mirar de no fer accions descoordinades, precipitades o massa lentes. El Col·legi Sant Josep ha adaptat el document amb l'objectiu de fer-nos-el nostre, i centrar-nos en les recomanacions que

se'ns fa des de l'Administració. Volem que sigui un text fàcil d'entendre i pràctic de dur-lo a terme. Per tant, per començar, va bé tenir en compte algunes consideracions:

De cara a prevenir i actuar en casos d'assetjament escolar, és essencial veure'l com una situació que afecta a tot el grup, on normalment, es dóna el cercle de l'assetjament:

Hi ha un/a alumne/a que pateix a causa de les conductes d'un o més companys i aquestes accions solen ser conegudes per la resta de la classe.

- Hi ha alumnes que, directa o indirectament, agredeixen.
- Hi ha alumnes que, tot i no participar-hi directament, aproven i animen aquestes accions.

- Hi sol haver també alumnes que, tot i veure el que està passant, decideixen no intervenir, ja que no s'hi senten implicats.
- És probable que hi hagi també alumnes que, tot i tenir consciència que el maltractament no està bé, no fan res perquè pensen que si actuen això pot tenir conseqüències negatives per a ells.
- En el cas que apareguin alumnes que defensen, l'assetjament no es sol donar o s'atura.

Què és considera assetjament?

A les situacions d'assetjament habitualment ens trobarem un grup d'alumnes que per acció o per omisió, molesta o permet que es molesti a un company.

Considerarem que ens trobem davant d'un cas d'assetjament escolar quan es donen totes aquestes circumstàncies:

- Conductes d'agressió física, verbal o relacional cap a un o varis alumnes.
- Mantingudes en el temps.
- Desequilibri de poder. L'alumne/a es troba en situació d'evident inferioritat respecte a un grup d'alumnes.
- Existeix una intenció d'humiliar o d'agredir a l'alumne/es que es sent victimitzat.

L'equip de suport i l'orientadora de l'EOEP han de valorar aquestes circumstàncies i activar el protocol si es creu convenient.

FASE 1. NOTIFICACIÓ: La comunicació d'un cas de possible assetjament la pot fer qualsevol membre de la comunitat educativa, així com altres serveis externs al centre (serveis sanitaris, serveis socials, policia tutor, etc.). La persona que rep la comunicació ho notificarà al director/a que serà el responsable de posar en marxa les actuacions del protocol. Cal treballar des del supòsit que existeix l'assetjament. En tot cas, l'aplicació del protocol permetrà confirmar-ho o descartar-ho de forma argumentada. El centre ha de disposar d'un registre de totes les actuacions realitzades.

FASE 2. ACOLLIDA I DETECCIÓ: El referent del cas realitzarà les següents actuacions en el termini més breu possible i, en tot cas, en no més de quatre dies hàbils:

- S'entrevistarà amb l'alumne/a que pot estar patint assetjament.
- S'entrevistarà amb la família de l'alumne/a que pot estar patint.
- Es coordinarà amb el/la tutor/a per tal de què estigui assabentat de la situació, es posin les mesures d'observació i protecció oportunes i es passi un sociograma al grup.

FASE 3. PRIMERA REUNIÓ DEL CAS: El referent convocarà una reunió en el termini màxim de cinc dies hàbils des de la primera notificació. A la reunió hi ha d'assistir un representant de l'equip directiu, el referent, el tutor/a i l'orientador/a. També hi poden assistir altres professionals quan el referent així ho consideri.

Objectius de la reunió:

- Posar en comú la informació obtinguda pel referent i l'anàlisi del sociograma.
- Valorar si ens trobem davant una situació d'assetjament o si es tracta d'un
- altre tipus de conflicte o situació.

Mesures d'intervenció

En el cas de què no es consideri assetjament, es proposaran les mesures contemplades dins el Pla de convivència i/o Decret 121/2010 i es comunicarà a la família a través d'una entrevista.

En el cas de què es consideri un cas d'assetjament escolar, s'ha de comunicar al servei d'Inspecció Educativa. Abans de la intervenció amb l'alumnat que agredeix, s'ha de valorar si és necessari:

- a) Posar (altres) mesures de protecció dins o fora del centre. Per exemple, mesures de vigilància en els llocs i moments de risc (canvis de classe, pati, vestuari, menjador,...), canviar la distribució dels alumnes a l'aula, acompanyament durant els trajectes escola-casa, etc.
- b) Si hi ha risc d'assetjament fora del centre s'haurà de coordinar la intervenció amb els recursos externs al centre

FASE 4 INTERVENCIÓ: Entrevistes individuals, evitant la comunicació entre els alumnes, fins haver-les fet totes.

- Esquema de les entrevistes:
 - Donar una benvinguda neutral
 - Demanar com va la classe
 - Deixar clar que coneixem el que passa a la classe (amb l'alumne al que molesten), i que això ens preocupa
 - Fomentar l'empatia cap a l'alumne que pateix
 - Motivar a l'alumne per a que adopti un rol col·laborador
 - Acordar accions concretes per a millorar les coses, així com una data de

- Fer una entrevista per revisar els acords i comprovar que les coses van bé
- Amb l'alumne al que molesten (Forma part de la revisió d'acords de les entrevistes individuals)
- Amb la família de l'alumne al que molestaven (Per comunicar com s'ha resolt la situació i reprendre la coordinació amb el tutor, que farà un seguiment)

FASE 5: SEGONA REUNIÓ DEL CAS: El referent convocarà una segona reunió del cas, amb els mateixos professionals que van assistir a la primera. Els objectius d'aquesta trobada són:

- Revisar les actuacions:
- Tancament positiu del cas. Preveure un seguiment
- Tancament negatiu del cas. Procediment disciplinari i comunicació, si hi ha fets delictius
- Avaluar si és necessari derivar serveis especialitzats
- Un cop tancat el cas, el referent elaborarà un informe descrivint les actuacions i els resultats obtinguts. El director el remetrà a l'inspector/a del centre.

9. Altres qüestions: La Figura del Policia Tutor i l' Educació i Seguretat viàries

El policia tutor és un membre de la Policia Local del municipi, amb formació específica i especialitzat en cooperar en la resolució de conflictes privats i en l'entorn escolar. Així, és un col·laborador proper que facilita la resolució de problemes, incloses les conductes de risc relacionades amb menors. És un agent especialitzat en la col·laboració amb els membres que conformen la comunitat educativa i l'entorn escolar però, a la vegada, és un agent de l'autoritat.

La figura del policia tutor és especialment útil per la seva formació i, per això, una de les seves tasques és la informativa i formativa als alumnes, especialment en els temes de prevenció, en temes tan diversos com la violència de gènere, l'educació vial, la resolució de conflictes o les conductes de risc en àmbits com el d'internet o el temps d'oci.

A més, una de les seves característiques més positives és la possibilitat d'actuar fora de l'horari i del centre escolar. La tasca d'intervenció directa en el temps d'oci pot servir no només per controlar les conductes que es realitzen sinó també per prevenir-les i evitar-les.

A Sant Josep ja fa uns quants anys que comptem amb aquest servei i ens agrada que pugui participar dins l'escola en activitats diverses com poden ser xerrades als alumnes sobre les

ordenances municipals i la convivència cívica, o promovent xerrades sobre seguretat viària.

Beneficiant-nos de la proximitat amb la policia local i acollint-nos a l'oferta preventiva i educativa que el policia tutor ens brinda, tenim la intenció d'anar realitzant unes activitats a l'escola amb caràcter bianual amb l'objectiu bàsic de crear hàbits positius i actituds responsables de convivència, de qualitat de vida, de responsabilitat i, per damunt de tot, de seguretat viària.

Juntament amb la coordinació amb les tutories, s'organitzarien uns tallers a partir dels quals la policia promourà continguts com:

- Coneixement de l'entorn i de la funció de la policia local
- Normes per a ser un bon vianant.
- Normes viàries i alguns senyals de circulació.
- Civisme a la via pública
- La circulació en bicicleta i patinet.

10. Seguiment i avaluació del Pla de Convivència

El **seguiment i l'avaluació** del Projecte de convivència corresponen a la direcció del centre, amb la col·laboració de la comissió de convivència, el claustre i el suport del consell escolar. L'avaluació s'ha de fer a partir dels indicadors d'avaluació elaborats per a cada objectiu específic. I el Pla elaborarà un informe anual que quedarà recollit dins la Memòria, on analitzarà els següents punts:

Objectius	Responsables	Indicadors d'avaluació
Treballar per construir una escola per al benestar, on tothom s'hi senti inclòs i es respectin les característiques i les necessitats de totes les persones que l'habiten.	Tot l'equip docent i la comunitat en general	<ul style="list-style-type: none"> - Enquesta famílies - Enquesta alumnes - Enquesta professors
Promoure la participació dels alumnes, les famílies i	Equip directiu	<ul style="list-style-type: none"> - Percentatge de participació de les activitats

la resta de la comunitat educativa, sensibilitzant-nos en la importància de la competència social i la comunicació fluida entre uns i altres.		de centre. - Valoració activitats via <i>Google Forms</i> .
Prevenir els conflictes i, quan se'n produeixin, facilitar-ne una gestió positiva i constructiva.	Tot l'equip docent	- Nivell de participació a la bústia d - Valoració de la nostra feina des de ConvivÈxit. - Esborrany del Pla d'Acció Tutorial
Prevenir la violència per raó de gènere i l'assetjament sexual	Comissió de convivència, tot l'equip docent i comunitat educativa en general	- Xerrada sobre la prevenció - Treball dins l'aula sobre l'equitat

Així mateix, el Projecte de Centre *Entre tots feim el món* forma part del nostre full de ruta per anar integrant de manera paulatina però constant la convivència al centre i a la comunitat. A la Programació General Anual s'especifiquen uns objectius per al curs els quals s'hauran d'avaluar a la memòria que elaboram entre tots el mes de juny.